

Te Man n Raoi.

“Tai maku; ba noria, I tuaññikami te roñoroño ae raoiroi.”

Vol. 4.

KUSAIE, APRIL, 1903.

No. 2.

TAN ABABA.

I—Rom 8:16,17.

BON te Tama te Atua ae moaniban te kaub'ai ma te kakanato, ao E bati n tafiñi'a aomata ba a na bane n riki n natina, ba aofia n riki n tan bain ana b'ai ni bane n aron te nati iroun te tama ñkai te tia bain ana b'ai tamana.

Ti bon ofio ana taeka te Atua ñike E aki toki n taetae nakoia tibun Iteraera n atofia ba natina, ma n tafiñia ba a na rikakinna n tafi nako Ina. Ier. 3:4; 31:9. Tiaki ti Tamaia I-Iteraera te Atua ba bon tamaia aomata ni kabane-i'a naba aika taua ana taeka, ba ti ofio iroun Iesu ñike E kaotia tarina, ma tinana ma m'anena. Mat. 12:49,50.

Ti a bati ni buobuokaki n ana taeka Iesu aika bati aika E taekini'a aomata iai ba ti kona n ataia iai ba ti kan natinaki iroun te Atua. Ma ñiaia aei ñkana ti riki n natin te Atua, ao ai moani kabaia ñaira iai, ba bon tan ababa ma Kristo.

Abara ae ti na añanaki boni karawa ba aban te Atua, ao b'ai ni bane ake ana b'ai te Atua, boni ñiaia ara b'ai. Ti ofio iroun Iesu ñike E taetae n Ioa. 14:2; Tuak. 10:14.

A bati ni kawa aomata aika rawa ni kan natinaki iroun te Atua ba a aki kona n ababa ma Kristo. A kainaomataki naba nati ba a aki katotoñ aroia toro; ma ñiaia aei ba akana a kan riki n inaomata ao ke a riki n natin te Atua.

Akea te inaomata teutana n ana b'ai Tatan ni bane aika e tabe ni bureburei'a aomata n añania ma ni kairi'a iai. Ma ñiaia aei ba ñkana ti kan riki n tan ababa ma Kristo, ao ti na rawa ni iañoa te buakaka teutana n aron ana taeka Bauron te I. I-Tet. 5:22. ba E bon aki

riai i matan te Atua te karaoi makuri aika raon te buakaka.

E bati ni kafiaña te riki n raon Iesu iroun te aomata ae tabe ni kaonaki nanona ma te nano uoua, ba E kafiai Iesu nakoia ana reirei, “Ai roko maki ra akana kaub'ai n uean te Atua!” E boni koana ba bon akea tibiañaia aomata aika kaub'ai n te buakaka, ba bon akea te buakaka teutana n ana tabo te Atua, ao akana a reke tibiañaia bon aika kaa-keai boñani b'ai, ni kantaniñiai b'aini karawa ake iroun te Atua, ake aki kai mauna. Kakian bure ni bane boni kakanian te kaub'ai.

Tai bakataea te tai ni kakaie baika a riai ni karaoaki i bukin te tai aei, ae a na kabaia iai tamneira ñkana ti botum'aka ni karaoi baika a na boraio ma aika tafiñiraki irouia natin te Atua. E nakonako te tai, ao e aki taniñaira ba ti aofia ni katiñaira moa ni karaoi ara b'ai aika ti kani karaoi, ba e tabe ni bua mai roura ma korakorara, ma ñiaia ae riai ba ti na aki bakatae ba ti kawa iai.

KAMAIUAN AINEA.

Mak. 9:32-35.

TI nora aorakin teuae Ainea, ba bon te aoraki ae moan te kawa iai ba e aki kona te bai teutana ni karaoia ba e ti wewene ni nena ni wene; ao ñkana e kan nako n te tabo teutana e uotaki irouia raona n aron are ti noria ni Mark. 2:3. Ma ñiaia ae ti nora te bai ae kai nanona iai, ba te kan nakonako n aron nanona.

Ti nora aron Betero ñike e tabe n nakonako ni karaoa te makuri are e añanaki iroun Iesu ñkoa ñike E nañ kitania ana koraki. Ioa. 21:15-18, e bon tabe ni kakaamarakeia ana tibu Iesu. Ñke e

tabe n nakonako ni kawaria taian tibu ataei i buakoia ake a tuai n rairi nanoia, ao e kunea te aomata ae riai ni kamaiuaki man aorakina.

E a kabaia Ainea nke e kuneaki iroun te aomata ae a tia ni mwiokoaki n te makuri aei ae te buokia aomata aika kawa. Ma fiaia arei nke e kunea teuarei Betero, ao e bon iañoia ba bon te makuri ae riai ni karaoaki i bukin Iesu te buoka te aomata ae ai aron aei, ba bon bain kakoauan te makuri nako Ina n aron ana taeka ni Mat. 25 : 34-46.

E boni kamaiuaki Ainea iroun Betero i bukin arona ae maruruñ n aki aoria n tekateka ma n ti memena i buakoia rona; ma e tabe n ukoukoria konana aika aomata n aron bukin weteana fikoa iroun Iesu. Mat. 4: 19; Ruk. 5: 10. Ti noria naba ba e boni kamaiuaki Ainea ni m'akan Iesu are e atofia Betero.

Ao fikai ti a tia n ofio kamaiuan Ainea i bukin te nano are e reke i nanoni Betero, ao ti kona n reireiaki iai n aro aika ti kona iai ni karaoi ana makuri Iesu i buakoia aomata ni boñ aikai.

Ti noria ba a bati aomata aika wewene i aoni neia ni wene n aki kona karaosan ae riai ni karaoaki, n aron Ainea nke e ti tabe ni wewene i aon nena wan ririki n nakibaina.

A bon aki kona n reke ni kamaiuaki fikana ti aki nako n ukoukoria n ai aro ni Betero nke e aki roko Ainea nako ina, ma e bon tei rake Betero n tabe ni kakaea konana, ao e bon reke Ainea nke e tabe ni mamara ma n aki tabe n n riki rake ni korakora, ma e ti tabe ni kekerikaki korakorana.

Ma fiaia aei fikami aika tani mwiokoaki n te makuri aei, ae kafia bon taiani Betero, fikai a bati taian Ainea aika riai ni kamaiuaki, ao e riai fikami fikana kam tabe ni kakaea taian Ainea.

Tai kataia naba ni kakamaiu n oini m'akami ba bon akea te m'aka iroun te aomata fikana tiaki mairoun Iesu. Ti tuafiki ni Mak. 19: 13-16, ba ti te aomata ae on ma te Tamnei are Raoiroi e kona ni karaoa te m'aka n aron Iesu, ao aika tani bure a na bon reke kaia.

TE ARA NI KAMAIU.

Mak. 4: 12.

BON iai aia iaño aomata i bukin te kamaiuaki, ba a taku ba a kamaiuaki i bukin aroia ke aia makuri teuana: n ai aroia Baritaio ma I-Iutaia naba nke a iañoi'a, ao a taku ba aia bai te maiu ba kioina nke tibun Aberaam fia'i'a, ao nke a iañoi'a ma botanaomata tabemañ, ao a taku ba a kakaokoro ba a rineaki iroun te Atua n ai aron aia taeka nakon Iesu n Ioa. 8: 33, 39, 41.

Ti noria ba bon iai aia iaño aomata ni iañoi aroia ba aofikoa a kamaiuaki iai. Ma ti nori aroia ba a aki kamaiuaki i bukin aroia, ba bon akea arora n te boñ teuana ae ti na aki kairua iai. Nkana arona ba bukin arora ao bon akea fiaira i aon te aba ba ti a kamani kama-teaki ba a bon aki riai arora ni bane. Ma fiaia ae ti noria ba tiaki i bukin aroa ae ti kamaiuaki iai.

Ti nora kamaiuara ba bon bukin aran Iesu are ara Uea. Bon arana are E kamaiua te mauku are e kaotia Betero ma Ioane. E tei rake te aomata i m'in atofian aran Iesu nako ina iroun Betero, ao e aki teirake i maina.

Ti taku ba boni fiaia naba te aro ni kamaiuia tani mate aika tani bure n aran Iesu, ba e na tataekinaki ni kaotaki nako ia moa aran Iesu are te ara ni kamaiu. Ane e raira nanona mā n onimaki i mwin ofiona te Ara aei, ao boni fiaia ae nañ kamaiuaki iai.

A boni kakaonimaki tan tuatua ake bon tani kakarakina te ara ni kamaiu are Iesu; ma fiaia are e bon riki ni m'aka iai nakoia aomata aika tani kamaiuaki te ara arei. Ba fikana a aki kakaonimaki tan tataekina te ara are Iesu ao a bon aki konaki ni kamaiuaki tan aoraki, ba a na boni bora ni mate i nanon aoraki'a.

Akea tan tuatua ni boñ aikai, ma ti taku ba bon iai tan rua mwi'a ba tan reirei, aika tani kakarakina te Ara ni kamaiu nakoia tan aori'a i buakon aia bure, ma aika kainaki iroun Tatan. Ti ofio te tia Kainaomataia aika ai aroia aikai iroun It. 61: 1, 2. Eñ bon Iesu

ae te ara ni kamaiu ae a konaki iai ni kamaiuaki aomata ni kabneia.

A' kaman añanaki aomata te makuri aei, ba ti bon ofio iroun Bauro ñke e taetae nakoia kain Korinto n atofia ñai'a ake tan reirei ba bon raon te Atua ni makuri.

TE TIREBA.

TE tireba bon te b'ai teuana naba ae reke mai antano n aron reken b'ai tabeua aika a taekinaki i main aei. Ma kaña moan te mainaina riki nakon bititaom ni bane, ao e boni bati naba ni kakawaki ba e karaoaki te mane maiiai.

A bati tabo aika e kuneaki iai te tireba i United States i Mexico ma Chili ao Peru.

Ñkana e moa n reke te tireba, ao e bon aki itiaki ba e ireñan ma te biti; ma ñkana e kaitiakaki, e kaitiakaki n te ai ae moan te m'aka. Ao a boni kaokoro aron aba nako ni kaokoroa te tireba ma te biti. Ao ñkana e a itiaki te tireba e bati ni maraurau n ai aron te b'ai ae buro. Ma ñaia aei ñkana e karaoaki te tireba ba te mane e reñanaki ma te kaba teutana, ba e aofia ni matoatoa, ba e aki kona ni matoatoa te tireba ni koaua n ti ñaia. Tiaki aomata n aki akaka tani kaitiaka te tireba, ba bon aomata aika rabakau arona ma burona ma te tai ae riai n aekaki iai man te ai.

E bati ni kukuneaki te tireba ma te buañe, te kaba. Bon iai te tabo ni kenan te tireba ae moan te kakanato ae bon ataki ae te "Comstock mine," ae mena ni kawan Verginia, ae kuneaki tao n 1859 irouia uoman te aomata aika arai James Shinney, ao Henry Comstock.

A boni bati b'ai aika a karaoaki man te tireba, ba a karaoaki ba mañko, ma biti, ma raurau, ma b'ae, ma b'ai riki aika ai aroia.

Ao bon iai riki tabo aika bati aika a keniken iai aomata ni kakaea te tireba.

A bati ni kai nanoia tani keniken temañina ñkana e aki bati te tireba n te

tabo are a keniken iai; ma temañina a boni butika raoi n aia tabo ba e bati.

Ao ni boñ aikai ti noria ba e kabuta aba aika a bati kakanaton te tireba ma kakawakina. A bati naba aomata aika nakonako ni kakaea te mane, ao a boni bati naba aika mate i bukina. Ma ñaia ae ti bon nora kakawakina ñkai a aki mutiakini mateia aomata iai. Bon iai ae moan te kakawaki riki nako iai.

SUBJECTS.

ATUIA TAROMAURI MA KAOTIOTI.

Kain Uean te Atua ni Koaua. Ruk. 9: 57-62.

1. Tan aki iri i bukin te kani b'ai b'ai.
2. Tan kitanian aia bu ni kabane, ma b'ai ni bane.
3. Tan aki okioki nakon te bure.

Ana B'ai ni Buaka te Tamnei. I-Eb. to 6: 10-20.

1. Te kabaeen nuka are te koaua.
2. Te taña ae te raoiroi.
3. Te tauraoi ae reke n te euañkerio.
4. Te otaña ae te onimaki.
5. Te bareñiaru are te maiu.
6. Te kabañ ae ana taeka te Atua.

Uan te Rawa nakon te Reirei ae Koaua. I. Uea 12: 13-20.

1. Te kitanaki irouia ana koraki.
2. Te buakanaki.
3. Te b'ainaki ana b'ai, ae moan te tañiraki i rouna.

Bukin Kitanan Tauru iroun te Atua.

1. Te aki oñeaba. I. Tam. 15: 3.9
2. Te kani kamoamoaki. I. Tamuera 15: 15, 20, 26.
3. Te tañira riki te buakaka nakon te raoiroi kibu 24.

Te Aoraki ai aron te Bure.

1. Te b'ai ae uarereke moan tei-rakena.
2. Te b'ai ae riai te waetata ni katokia.
3. Ti aki kona ni katokia ñkana e a buta.

Tañiran te Atua i roura. Are. 42: 2.

1. Te aña nanora nakon te Atua.
2. Te kaon nanora n tañirana, ma ana raoiroi.

TE MAN N RAOI.

E KAOTAKI IROUN
TE KABOWI NI KABOTAEKA

NI

BINGHAM INSTITUTE.

N te katennua n namakaina ae koraki
ni. buoka te Euañkerio i aoni Gilberts.

MOTE T. TIRA.

Editor.

ROÑOROÑONI KUSAIE.

Jan. Iai te aoraki teuana ae reke irouia aia kao tan reirei n aia tabo, ao a baue n tirifiaki aia kao Mr. Channon ao Dr. Rife, ao e tabuaki te karaña are a memena i etana kao nakoia aomata, ba a aki kona n tebo teutana n ranna. E man n aki baka te karau, ao a ora karaña aika uarereke, ao a mate ikaia.

Feb. A bati ni kantaniña rokon te steamer tan reirei ma aia reirei ma te roñoroño i buki'a. E roko te steamer ao akea roñoroñoia iai. Ti ofio ba e mate Jeremiah ae te minita ae moan te korakora ni karaoa ana makuri te Atua i aon abamakoro aika Marshall. A botaki ni iraorao kura aikai ma I-Kusaie tabeman.

Mar. E reke natia Dr. ao Mrs. Rife te aine ae aia kateniman. E roko naba te Carrie & Annie mai Gilbert ma e nako Ponape moa ni makuri iai Mr. Gray teutana ba uoua te wiki: ao a tiku Miss Hoppin ma ana ataeinaine i Ponape n taniña okina ni makuri. Iai te botaki ni mare i eta ba te I-Marshall temanna. Ñke a tauraoi Dr. Rife ao Miss Hoppin ma aia koraki, ao e nañ otinako te kaihuke man te rawa n nako Marshall, ao e aki nako ba e koro ma e aki uruaki, ma fiaia are e okira nanon te rawa. Ao a bane rake n te tairiki naba arei tani borau. I mwina e aki kan nako Marshall te kaben, ba e kan nako California, ao e bati n un; ma i mwin teutana e raira nanona, ao e nako Marshall, ma a tiku ana koraki Miss Hoppin.

TE BARA AE NIM RAOI.

I AI uomani ataeinaine n te tai teuana aiaa Ruth ao Marian, aika a tabe n taekina te kamea ae arana Duke ñke e tabe ni kana kanana, ma ni kufikuñ i aona. Ao e titirakina Marian Ruth ni kañai, "Bon aroarona te unun ke e un ñkai I roko?" E taku Marian "I bati n nanokawaki, ba bon tiaki aroarona, ba e a rikirake riki n unun."

Ao a tabe ni kania te auti ñke a tabe naba n tactae, ao e tei Paul are m'anen Marian ma matana ae uraura, ba e un ñke e ofio te taeka ae kañai E a rikirake riki n unun, ba e taku ba a taekinna. Ao e taku "N na bon tuaña tinara ñkai ko taetae n te aro anne." E taku Marian nako ina, "N te aro ra?" Ma e aki kan ofio Paul ba e bati n un, ao e nako n tuaña tinana.

Ao ñke e ofio tinaia ao e wetea Marian. Ao e roko Marian, Ao e titirakina tinana ni kañai, "Te aro ra aci natu? ba e tuañai Paul ba e ofio ba ko tuaña Ruth ba e rikirake riki n unun n te tai ae koraki." E ñare Marian ao e taku, "Tinau, ti bon aki taekinna, ba ti taekina te kamea are Duke ñke e kufikuñ, ba e titirakinai Ruth ba bon arona ao ñai I taku ba e rikirake n unun." Ao e ñare tinaia ñke e ofio.

Ao ñke e nako Marian, ao e taku Paul, "I ti ofio i rouia taekan te unun ao I taku ba a taekinai." Ao e taku tinana nako ina, "E aera ñkai ko kona ni kairua n te aro anne? Ñkana tao e ofio te taeka anne tamam, e na iañoia ba a taekinna?" E taku Paul, "E na aki ñkoae" Ba e aera ñkae e na aki? Ba kioina ñke e aki unun.

E taku tinana, "E bon kai iañoaki i roum ba kioina ñke ko unun. E nim raoi te taeka anne iroum, n aron baram ma ñaia ae ko karinna n aki tataniña ba am b'ai ke tiaki."

Te tei ni mane ae kakataia ni karaoa ae riai, e aki kona n tabeaiña n taeka aia taekin irouia aomata ma n taku ba taekana. I mwin arei, e reke nanon Paul ae wanawana riki, ma n aki kani katotoña te kamea n unun.